

Marts 2024

Årsberetning

Forsvarskommandoen

2023

Indhold

VIRKSOMHEDSOPLYSNINGER

1. LEDELSESPÅTEGNING

1.1. Påtegning	2
----------------	---

2. BERETNING

2.1. Præsentation af styrelsen	4
2.2. Ledelsesberetning	5
2.4 Målrapportering	8
2.4. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt	8
2.4. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger	20
2.5. Forventninger til det kommende år	25

3. REGNSKAB

3.1. Anvendt regnskabspraksis	26
3.7. Bevillingsregnskab	26

Virksomhedsoplysninger

Styrelsens navn	Forsvarskommandoen
Styrelseschef	Forsvarschef, general Flemming Lentfer
Revision	Rigsrevisionen St. Kongensgade 45 1264 København K
Advokat	Kammeradvokaten Vester Farimagsgade 23 1606 København V
Banker	Danske Bank Holmens Kanal 2-12 1090 København K Statens Koncern Betalinger Girostrøget 1 0800 Høje Taastrup

Organisering af Forsvarskommandoen:

Note: Under de tre værnskommandoer, Arktisk Kommando og Specialoperationskommandoen ligger de militære enheder og stabe. Økonomidivisionen er en partnerfunktion fra Forsvarsministeriets departement.

1. Ledespåtegning

Årsberetningen er aflagt i henhold til bekendtgørelse nr. 116 af 19. februar 2018 om statens regnskabsvæsen.

Årsberetningen omfatter de bevillinger på finansloven som Forsvarskommandoen er ansvarlig for, herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2023:

Hovedkonti	Navn	Bevillingstype
§ 12.23.01	Forsvarsstaben	Driftsbevilling
§ 12.23.02	Hæren	Driftsbevilling
§ 12.23.03	Søværnet	Driftsbevilling
§ 12.23.04	Flyvevåbnet	Driftsbevilling
§ 12.23.05	Arktisk Kommando	Driftsbevilling
§ 12.23.06	Specialoperationskommandoen	Driftsbevilling
§ 12.23.07	Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste	Driftsbevilling
§ 12.23.20	Forsvarsakademiet	Driftsbevilling
§ 12.23.21	Forsvarets Sanitetskommando	Driftsbevilling
§ 12.23.50	Administrative bøder	Anden bevilling

1.1. Påtegning

Forsvarschefen tilkendegiver hermed:

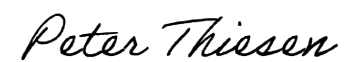
- For direktøren for Center for Strategi, Økonomi og Styring, at underskriveren ikke er bekendt med økonomiske forpligtelser ud over de i regnskabet medtagne, eksempelvis retlige tvister, kautionsforpligtelser, hensættelser og eventualforpligtelser, og at det aflagte regnskab indeholder de udgifter/indtægter, der vedrører driften for pågældende styrelse i regnskabsåret. Underskriveren tilkendegiver endvidere, at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- For departementschefen, at målrapporteringen i årsberetningen er rigtig, dvs. at målopstillingen og målrapporteringen på mål- og resultatplanen er fyldestgørende, at der er adgang til det grundmateriale, som målrapporteringen i årsberetningen bygger på, og at der ved styrelsen er arbejdsgange, som kvalitetssikrer de oplysninger og vurderinger, der indgår i årsrapporten.

København, den 21. marts 2024

Flemming Lentfer
Forsvarschef, general

København, den 22. marts 2024

Peter Thiesen
Fg. Direktør

København, den 22. marts 2024

Pernille Vedsgaard Langeberg
Departementschef

2. Beretning

Forsvarskommandoen er en styrelse inden for Forsvarsministeriets koncern. Forsvarskommandoen arbejder inden for Forsvarsministeriets koncernfælles mission og vision:

Mission

Sammen arbejder vi for Danmarks sikkerhed, interesser og borgernes tryghed

Vision

Vi driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over

Vi er en professionel og bredt anerkendt samarbejdspartner

Vi skaber en fælles handlekraft gennem loyalt og tillidsfuldt samarbejde

Strategiske pejlemærker 2023

Forberede en stærk implementering af nyt forsvarsforlig

Vi vil skabe et stærkt grundlag for implementering af det kommende forlig. Det gør vi gennem tillidsfuldt samarbejde i en fælles retning, herunder i det forligsforberedende arbejde. Det gør vi også ved at udarbejde realistiske planer med en klar rolle- og ansvarsfordeling, ved en god og prioriteret opgaveløsning samt gennem en effektiv og transparent styring, eksempelvis når vi løfter opgaver, der kræver tværgående synkronisering.

Med et historisk løft af Forsvaret skal vi samtidig sikre, at vi har den nødvendige produktionskapacitet og den rette bemanning, som understøtter eksekveringen af forligsrelaterede opgaver. Endelig sikrer vi et stærkt grundlag for det nye forsvarsforlig ved at afslutte det nuværende forlig tilfredsstillende.

En stærk forvaltningskultur

Vi bidrager til, at ministerområdet i alle henseender praktiserer en stærk forvaltningskultur. Når vi udviser sikker dømmekraft og står vagt om god offentlig administration, styrker vi tilliden til vores arbejde. Det kræver også, at vi løbende udvikler vores opgaveløsning på baggrund af nye indsigter mv.

En god (digital) sikkerhedskultur

Vi er bevidste om, at fremmede staters efterretningstjenester ønsker at få adgang til klassificerede og beskyttelsesværdige informationer, der kan skade Danmarks og vores samarbejdspartneres sikkerhed og handlefrihed. Vi er bevidste om, at ansatte i Forsvaret løbende indgår som mål i fremmede staters efterretningsvirksomhed. Vi vil derfor arbejde for at fremme en kultur, hvor der i endnu højere grad værnes om klassificerede og beskyttelsesværdige oplysninger samt vores adgang hertil. Vi vil ligeledes arbejde for, at den enkelte medarbejder/frivillige er bevidst om, at fremmede efterretningstjenester udviser særlig interesse for personer med tilknytning til Forsvaret.

Relevante militære kapaciteter

Vi løser Forsvarets kerneopgave ved at opstille, uddanne og indsætte relevante militære kapaciteter i overensstemmelse med lovgrundlaget, aftalen på forsvarsområdet og de pålagte opgaver i nationalt og internationalt regi.

2.1. Præsentation af styrelsen

Forsvarskommandoen ledes af Forsvarschefen og er Danmarks øverste militære kommandomyndighed, som styrer og koordinerer underliggende militære myndigheder. Forsvarskommandoen omfatter følgende stabe og kommandoer: Forsvarsstaben (inklusiv Operationsstaben, Udviklings- og Planlægningsstaben, Forsvarets Skibsprogram og Ledelsessekretariatet), Hærkommandoen, Søværnskommandoen, Flyverkommandoen, Specialoperationskommandoen og Arktisk Kommando. Hertil kommer Forsvarsakademiet, Forsvarets Sanitetskommando samt Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste.

Forsvarets formål og opgaver er bestemt ved lov om Forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. (forsvarsloven). De overordnede opgaver indebærer at forebygge konflikter og krig, hævde Danmarks suverænitet og fremme en fredelig udvikling i verden.

Forsvarets overordnede opgaver er kategoriseret i seks hovedopgaver:

Opgave 1: Konfliktforebyggelse, krisestyring og kollektivt forsvar.

Opgave 2: Suverænitets- og myndighedsopgaver.

Opgave 3: Tillidsskabende og stabilitetsfremmende opgaver.

Opgave 4: Fredsstøttende opgaver.

Opgave 5: Andre opgaver.

Opgave 6: Styrkeindsættelse.

Forsvarskommandoens bevilling fremgår af finanslovens konto 12.23. Der er ved lov om tillægsbevilling foretaget en række reguleringer af Forsvarskommandoens bevilling, og den samlede bevilling udgjorde herefter 9.371,0 mio. kr. i 2023 fordelt på følgende hovedkonti:

Tabel 2.1.1.a Styrelsens hovedkonti

Hovedkonti	Navn	Bevillingstype
§ 12.23.01	Forsvarsstaben	Driftsbevilling
§ 12.23.02	Hæren	Driftsbevilling
§ 12.23.03	Søværnet	Driftsbevilling
§ 12.23.04	Flyvevåbnet	Driftsbevilling
§ 12.23.05	Arktisk Kommando	Driftsbevilling
§ 12.23.06	Specialoperationskommandoen	Driftsbevilling
§ 12.23.07	Forsvarets	Driftsbevilling
§ 12.23.20	Forsvarsakademiet	Driftsbevilling
§ 12.23.21	Forsvarets Sanitetskommando	Driftsbevilling
§ 12.23.50	Administrative bøder	Anden bevilling

Tabel 2.1.1.b Styrelsens hovedkonti

Hovedkonti	(Mio. kr.)	Bevilling	Regnskab	Overført over-skud ultimo
Drift	Udgifter	10.227,8	10.216,9	112,2
	Indtægter	-856,8	-811,8	0,0
Administrerede ordninger	Udgifter	0,0	0,0	0,0
	Indtægter	0,0	0,0	0,0

2.2. Ledelsesberetning

I 2023 har Forsvarets opgaveløsning været med Ukrainekrigen som bagtæppe, og Danmark støtter fortsat Ukraine med både donationer og uddannelse. Den ændrede sikkerhedspolitiske situation er blevet håndteret sideløbende med forberedelserne til det nye forsvarsforlig med udsigt til en markant styrkelse på forsvarsområdet.

Forsvaret har i 2023 arbejdet intensivt med egen uddannelse og træning for at kunne understøtte den operative indsats og gennemføre indsættelser. I et travlt år har Forsvaret opretholdt de kontinuerlige nationale og internationale indsættelser og beredskaber i et bredt geografisk område, fra Arktis i nord til Irak i syd. Mod øst bidrager Forsvaret stadig med styrker til NATO's fremskudte tilstedeværelse (eFP) i Estland samt et landmilitært styrkebidrag til NATO's Forsvarsplan (NFP) i Letland.

Forsvaret har afsluttet det indledende koordinationsarbejde forud for implementering af Genopretningsplanen af Forsvarets Fundament og har udarbejdet planer for styrkelse af Forsvarets materiel, etablerement og personel. Forsvaret har udarbejdet og bistået med anbefalinger for styrkelse af Forsvaret i Forsvarsforlig 2024-2033. Sideløbende med dette arbejde er implementeringen af forligsinitiativer fra Forsvarsforliget 2018-2023 fortsat.

Forsvaret har intensiveret det internationale samarbejde, blandt andet som følge af et styrket bidrag til EU-samarbejdet. Yderligere har Forsvaret haft kontinuerlig fokus på implementering af de træningsforløb, der skal understøtte forebyggelsen og håndteringen af krænkende adfærd i Forsvaret. Træningsforløbene er således et led i Forsvarets arbejde mod at forbedre arbejdsmiljøet og skabe en mere attraktiv arbejdsplads med fokus på diversitet og inklusion.

Ukraines præsident Volodymyr Zelenskyy besøgte i august Flyvestation Skrydstrup, hvor træningen af ukrainske piloter, teknisk personel og støttepersonel er påbegyndt. På mødet i Skrydstrup blev det blandt andet offentliggjort, at Danmark vil donere 19 F-16-kampfly til Ukraine.

Tabel 2.2.1. Årets faglige resultater

Mål	Tilfredsstillende	Mindre tilfredsstillende
1: En stærk forberedelse mod implementering af nyt forsvarsforlig		X
2: En bæredygtig udvikling		X
3: Forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd	X	
4: Styrkelse af Forsvarets forvaltningskultur	X	
5: Styrkelse af cyber- og informationssikkerheden	X	
6: Internationale beredskaber og operationer	X	
7: Nationale beredskaber og operationer	X	
I alt	5	2

Forsvarskommandoen har i 2023 opnået tilfredsstillende opfyldelse af fem ud af syv mål, som er opstillet for året. Resultatet skal ses i kontekst af et år med et generelt højt aktivitetsniveau, hvor Forsvaret har gennemført nye og ikke-planlagte opgaver afledt af Ukrainekrigen. Herudover har den fortsatte forligsimplicitering samt forligsforberedelse til forsvarsforliget 2024-2033 stillet store krav til Forsvaret. Den samlede målopfyldelse vurderes således at være tilfredsstillende, særligt taget de udfordrende rammevilkår i betragtning.

Tabel 2.2.2. Årets resultat (mio.kr.)

	2023
Bevilling	9.371,0
Regnskab	9.405,2
Årets resultat	-34,2
Tidligere års overførte resultater	146,4
Overskud herefter til videreførelse	112,2

Forsvarskommandoen havde i 2023 et merforbrug på 34,2 mio. kr. i forhold til en driftsbevilling på 9,4 mia. kr. Tillagt overført overskud fra tidligere år på 146,4 mio. kr., er der et overskud til videreførelse på 112,2 mio. kr.

Merforbruget i forhold til driftsbevillingen kan bl.a. henføres til, at Hæren og FAK ved en fejl ikke har fået tildelt midler fra Ukraine-fonden til dækning af udgifter til træningsbidrag. Det faktiske forbrug er imidlertid afholdt i overensstemmelse med intentionen i relevant aktstykke, ligesom der på Forsvarsministeriets område med finansloven generelt er adgang til overførsel af bevilling mellem hovedkonti på driftsrammen. Der henvises i øvrigt til afvigelsesforklaringerne i afsnit 3.7.

Tabel 2.2.3. Økonomiske hovedtal (mio.kr.)

	Regnskab 2023		
Ordinære driftsindtægter (ekskl. bevillinger)	-799,3		
Ordinære driftsomkostninger	10.200,4		
- Heraf personaleomkostninger	8.150,0		
Andre driftsposter, netto	3,5		
Finansielle poster, netto	0,6		
Ekstraordinære poster, netto	0,0		
Årets resultat (ekskl. bevillinger)	9.405,2		
	Driftsbevilling		Anlægsbevilling
Indtægter	-811,8	Indtægter	0,0
Udgifter	10.216,9	Udgifter	0,0
Årets nettoudgifter (ekskl. bevillinger)	9.405,2	Netto	0,0
Bevilling inkl. tillægsbevilling, netto	9.371,0	Bevilling, indtægter inkl. tillægsbevilling	0,0
		Bevilling, udgifter inkl. tillægsbevilling	0,0
Årets resultat	-34,2		0,0
Til videreførelse	-34,2		

Anmærkning: Der forekommer afrundingsreferencer i tabellen.

2.4 Målrapportering

2.4. Målrapporteringens 1. del – skematisk oversigt

Tabel 2.4.1. Skematisk oversigt over årets målopfyldelse

Mål 1: En stærk forberedelse mod implementering af nyt forsvarsforlig	
Det er målet, at Forsvaret har: • Implementeret så mange forligsmål som muligt. • Opretholdt størst mulig grad af eksisterende kapacitet ved udgangen af 2023. • Udarbejdet en konkret og synkroniseret plan for implementering af de udestående forligsinitiativer, som ikke færdiggøres i forligsperioden. Planen indeholder også en implementeringsplan for udrulningen af initiativer under Arktisk Kapacitetspakke. Opnåelsen af målet vil blive vurderet ud fra om: • FKO i 3. kvartal 2023 kan fremvise konkrete og realistiske planer for opretholdelsen af eksisterende kapaciteter samt for færdigimplementeringen af forsinkede forligsinitiativer vedr.: • 3. Kampvognseskadron, • 3. Opklaringseskadron, • 3. Let infanterikompagni, • initialluftværnskapaciteten til 1. Brigade, • den øgede rådighed for C130, • anti-ubådskapaciteten, • 1. Brigade som helhed, herunder opretholdelse af eksisterende kapaciteter. • FKO i 2023 har fået etableret 3. kampvogns- eskadron med henblik på at kunne klargøre eskadronen til indsættelse eller beredskab i 2024 og en forventet tilmelding til NATO Readiness Initiative (NRI) i 2025.	Målopfyldelse Mindre tilfredsstillende
<i>Aktiviteter og resultater:</i> For at imødekomme første delmål har Forsvaret i løbet af 2023 bidraget til afslutningen af kasseeftersynet, der opgjorde mangler og efterslæb for materiel, etablisement, IT og personel samt den dertilhørende økonomi. Dette resulterede i udspillet "Genopretning af Forsvarets Fundament". Når dette udmøntes, vil planerne for Genopretning af Forsvarets Fundament sikre at opretholdelse af eksisterende kapaciteter sker i henhold til konkrete planer. Dette gælder ligeledes de elementer af forsinkede forligsinitiativer, som ikke er afhængige af nye politiske beslutninger. Der er udarbejdet konkrete planer for fem ud af syv tiltag, og der udestår fortsat konkrete planer for 3. opklaringseskadron og 1. Brigade. Delmålets resultat vurderes derfor at være mindre tilfredsstillende. Etableringen af 3. kampvognseskadron er gennemført efter planen med henblik på at kunne klargøre eskadronen til indsættelse eller beredskab i løbet af 2024 og en forventet tilmelding til NATO Readiness Initiative (NRI) i 2025. Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende. Det vurderes, at det samlede resultat for mål 1 er mindre tilfredsstillende. Området er yderligere uddybet under punkt i 2.4.	

Mål 2: En bæredygtig udvikling

Det er målet, at Forsvaret aktivt arbejder for en bæredygtig udvikling med fokus på FN's verdensmål nummer 13 "Klimaindsats".

For at nå målet vil Forsvaret bidrage til den grønne omstilling inden for Forsvarsministeriets område ved at sikre Forsvarets opfyldelse af indsatser i Forsvarsministeriets Grønne Handleplan i 2023.

Opnåelsen af målet vil blive vurderet ud fra, om følgende indsatser er opfyldt:

- Videreudvikling af Havmiljøvogterordningen med indgåelse af en ny samarbejdsaftale,
- Analyse af muligheder for forbedret logistisk samarbejde i Arktis skal være afsluttet,
- Forbedret køreruddannelse, som betyder, at ca. 80% af kørerne i Tung Transportkompagni har gennemført kursus i energirigtig kørsel.

Målopfylldelse

Mindre tilfredsstillende

Aktiviteter og resultater:

Havmiljøvogterordningen er under fortsat udvikling, og der gennemføres en række aktiviteter med deltagelse i bl.a. udviklingsfremmende tiltag, samtidig med at bæredygtighedstiltag er i fokus. I forbindelse med aktiviteterne er hvervning prioriteret.

Derudover gennemføres aktiviteter i samarbejde med eksterne aktører, og der er i årets løb indgået samarbejder med eksempelvis Grønlandsvogterne, 3. Eskadre samt BASRAN, Baltic Sea Regional Action Network.

Det er tidligere afstemt, at det ikke var relevant at indgå ny samarbejdsaftale, eftersom samarbejdsaftalen fra 2022, indgået med Miljøstyrelsen og Vejdirektoratet, fortsat er gældende og kan anvendes som rammeaftale for fremtidige samarbejdsaktiviteter.

Analysen af mulighederne for forbedret logistisk samarbejde i Arktis er baseret på indhentet data for transporter gennemført i Arktis. Det konkluderes, at potentialet for CO2-reduktion er begrænset i forhold til initiativets ressourceforbrug og kompleksitet. Vurderingen af initiativets potentiale for CO2-reduktion vil blive godkendt i forbindelse med Forsvarsministeriets slutrapportering, som vedrører opdatering af Forsvarsministeriets grønne handleplan 2021-2025, iværksat den 10. januar 2024. Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.

Med udgangspunkt i Hærkommandoens implementeringsdirektiv af 2. august 2022 har Hærkommandoens underlagte myndigheder arbejdet med målopfylldelsen. Implementering af køreuddannelsen er blevet forsinket og er dermed ikke afsluttet i 2023. Delmålets resultat vurderes at være mindre tilfredsstillende.

Det vurderes, at det samlede resultat for mål 2 er mindre tilfredsstillende.

Området er yderligere uddybet under punkt i 2.4.

Mål 3: Forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd	
Det er målet, at Forsvaret styrker forebyggelsen og forbedrer håndteringen af krænkende adfærd i Forsvaret med henblik på at øge trivslen for alle medarbejdere og fremme diversiteten i Forsvaret. Dette skal tjene til at opretholde Forsvaret som en inkluderende og attraktiv arbejdsplads. Opnåelse af målet vil blive vurderet ud fra: • Min. 90% af M/C400-niveauet (rådigt personel*) har gennemført andet årlige træningsforløb, • Min. 90% af M/C300-niveauet (rådigt personel*) har gennemgået deres første årlige træningsforløb. Gennemførselsgrad afhænger af udrulningstakt, • Træningsforløb for M/C1-200-niveauet er enten under opbygning eller påbegyndt gennemført, • Implementering af KKA på Forsvarets uddannelser, hvor regler, vejledninger og håndtering af sexisme og krænkende adfærd indarbejdes. • Ved udgangen af 2023 skal de være tematisk afspejlet i studie- og/eller uddannelsesordninger på minimum 25% af Forsvarets grund- og videreuddannelser, • Ved udgangen af 2025 skal de være tematisk afspejlet i minimum 90% af studie- og/eller uddannelsesordninger for Forsvarets grund- og videreuddannelser, • Der er etableret en baseline i Forsvaret, ved Forsvarsministeriets Personalestyrelses arbejdspladsvurdering og medarbejderundersøgelse af krænkende adfærd.	Målopfyldelse Tilfredsstillende
* Hvor de 90% tager højde for personelomsætningen, tager begrebet "rådigt personel" højde for sygdom, orlov og lignende uforudset, individuelt fravær, som beregnes på baggrund af aktuel data fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse. <i>Aktiviteter og resultater:</i> Ved udgangen af 2023 har mere end 90% af rådigt personel i M/C400 gruppen gennemført træningsforløbet "<i>Ledelse af stærke arbejdsfællesskaber – Gå forrest for psykologisk tryghed og inklusion</i>", som er det andet årlige træningsforløb for denne personelgruppe. I tallene er der taget højde for de dele af personelgruppen, som ikke har været til rådighed grundet orlov, sygdom eller lignende. Resultatet er udtryk for et øjebliksbillede pr. 31. december 2023 og skal ses i sammenhæng med den regulære til- og afgang af medarbejdere på Forsvarskommandoens myndighedsområde. Forsvarskommandoen vurderer derfor gennemførelsesgraden for M/C400-gruppen tilfredsstillende og delmålets resultat tilfredsstillende.	

Ved udgangen af 2023 har mere end 90% af det rådige personel i M/C300-gruppen gennemført træningsforløbet *"Forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd"*. I tallene er der taget højde for de dele af personelgruppen, som ikke har været til rådighed grundet orlov, sygdom eller lignende. Resultatet er udtryk for et øjebliksbillede pr. 31. december 2023 og skal ses i sammenhæng med den regulære til- og afgang af medarbejdere på Forsvarskommandoens myndighedsområde. Forsvarskommandoen vurderer derfor gennemførelsesgraden for M/C300-gruppen tilfredsstillende og delmålets resultat tilfredsstillende.

Træningsindsatsen for personelgrupperne M/C100 og M/C200 var oprindeligt fastlagt til iværksættelse i 2024, men Forsvarskommandoen har fremrykket denne til medio 2023 og derved har mere end 2.600 medarbejdere på dette niveau ved udgangen af 2023 gennemført forløbet *"Stærke arbejdsfællesskaber"*. Det forventes afsluttet ved udgangen af første kvartal 2024. Dette viser en god progression i forløbene, der nu er udrullet til en bredere målgruppe. Delmålet om progressionen for M/C100 og M/C200 niveauet vurderes derfor opfyldt tilfredsstillende og delmålets resultat tilfredsstillende.

Ved udgangen af 2023 er temaet "krænkende adfærd" integreret i studieordningen for de militære diplomuddannelser (officersgrunduddannelserne) og Forsvarsakademiets efteruddannelseskurser. Dernæst kommer implementeringen på sergent- og løjtnantsuddannelserne i 1. halvår 2024 og på Forsvarets øvrige uddannelser i 2. halvår 2024. Forsvarskommandoen vurderer, at implementeringen derved opfylder målepunktet om implementering på 25% af uddannelserne i 2023, og delmålets resultat tilfredsstillende.

Implementering af temaet "krænkende adfærd" på Forsvarets uddannelser er en flerårig indsats, som løber frem til udgangen af 2025. Det vurderes ud fra nuværende progression sandsynligt, at implementerings-arbejdet vil opfylde målepunkterne på 90% i løbet af fjerde kvartal i 2024, hvilket er ca. et år forud for planen, og delmålets resultat er tilfredsstillende.

En baseline er etableret ved Forsvarskommandoens Arbejdspladsvurdering 2023 og tillægsundersøgelse om kønskrænkende adfærd. Henset til besvarelsesprocenterne var begge undersøgelser repræsentative. Denne sikring af en baseline følger i tid og omfang planen for projektet, og delmålets resultat er tilfredsstillende.

Det vurderes, at det samlede resultat for mål 3 er tilfredsstillende.

Området er yderligere uddybet under punkt i 2.4.

Forsvaret modtog i 2023 de sidste af de opgraderede Leopard 2A7 kampvogne, som kampvognssoldaterne betegner som verdens bedste kampvogn.

Mål 4: Styrkelse af Forsvarets forvaltningskultur	
Det er målet at styrke Forsvarets forvaltningskultur ved at: • Udbrede en kultur, hvor der sikres en risikobaseret tilgang til centrale forretningsgange i Forsvaret – herunder med særligt fokus på indkøbs-processer, hvor Styrket Økonomisk Kontrolindsats på Indkøb (SØKI) er startet på implementering i 2022 og fortsætter i 2023 mod fuld implementering. • Medvirke til at sikre en god forvaltningsskik i Forsvaret, hvor man lever op til eksterne krav om korrekt procesgang, dokumentation og kontrol-miljø på central områder i Forsvaret. • Tydeliggøre chefers ansvar og handlepligt. • Medvirke til at behandling af aktindsigtssager tilgodeser offentlighedens berettigede forventning om, at sagerne behandles i overensstemmelse med offentlighedslovens regler, herunder svartider. • Fortsat medvirke til, at der generelt i samfundet er en opfattelse af, at vi i Forsvaret løser vores opgaver professionelt. Opnåelse af målet vil blive vurderet ud fra: • Udvikling og/eller implementering af nye forretningsprocesser på centrale områder er iværksat, herunder særligt ud fra implementeringen af nye processer på indkøbsområdet som følge af SØKI. Her er det konkrete mål, at der er sket en fuld implementering i 2023, og at der ikke længere findes brede indkøbsroller i Forsvaret. • Uddannelsesinitiativer er igangsat, idet det nye rollesystem (SAP-AC) giver mulighed for at sammenholde rolletildelinger med relevant uddannelse (Q-tildeling). Det er konkret målet, at der ikke kan findes eksempler på tildelte indkøbsroller, uden gennemførsel af relevant uddannelse. • Mindst 85% af M/C4XXniveauet har gennemført de obligatoriske uddannelser, som indeholder et øget fokus på ansvar og handlepligt – herunder eksempelvis disponent, arbejdstid mv. • Forsvaret har besvaret minimum 80% af aktindsigtsanmodningerne inden for syv arbejdsdage, og at maksimalt 1% af aktindsigtsanmodningerne besvares efter 40 arbejdsdage.	Målopfyldelse Tilfredsstillende

• Antallet af klager, der af Forsvarsministeriet hjemvises til fornyet behandling ikke overstiger 20% af det samlede antal klager over Forsvarets afgørelser om aktindsigt.	
<i>Aktiviteter og resultater:</i> <u>Vedrørende implementering af nye forretningsprocesser:</u> Overgang til nye indkøbsprocesser er forløbet efter de procesansvarlige styrelses implementeringsplan. Ved indgangen af 2023 var forventningen, at processerne ville være fuldt implementeret, men i løbet af året opstod der behov for en revideret implementeringsplan ved de procesansvarlige styrelser, som strækker sig ind i 2024. Den udskudte plan er godkendt i koncernstyringskredsen, og omfatter tre myndigheder ved Forsvarskommandoen. Ved de tre myndigheder anvendes delvist indkøbsordrer, og der ikke er sket fuld implementering af nye forretningsprocesser på særlige områder. De tre myndigheder er fortsat klar til implementering, og målet betragtes som opnået på de områder, hvor det har været muligt. Der er ikke flere brede indkøbsroller i Forsvarskommandoen. Delmålets resultat vurderes at være mindre tilfredsstillende. <u>Vedrørende uddannelsesinitiativer:</u> SAP-AC er implementeret, og rolletildeling sker nu gennem systemet. Tildeling af indkøbsroller uden påkrævet Q kan ikke længere gennemføres i Forsvarskommandoen, og kræver aktiv godkendelse ved rolleejer (Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse). Der vil fortsat forekomme rolletildeling uden påkrævet Q, og det vil i det enkelte tilfælde bero på en operativ eller forretningsmæssig argumentation. Tildeling uden Q vil være for en tidsafgrænset periode, med iværksættelse af mitigerende kontroller, indtil det praktisk er muligt at gennemføre den påkrævede uddannelse. Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende. <u>Vedrørende obligatoriske uddannelser:</u> Der pågår et løbende arbejde med at få uddannet disponenter, der endnu ikke har gennemført den nye uddannelse for indkøb med indkøbsordre. Denne uddannelse har fokus på ansvar og handlepligt. Andelen af disponenter med påkrævet Q var pr. 31. december 2023 86%, svarende til 409 ud af 469 brugere, og målet om mindst 85% er dermed opnået. Forsvarskommandoen har i 2023 gennemført to interne kurser i håndtering af aktindsigtsanmodninger for chefer og sagsbehandlere. Forsvarskommandoen har desuden, i forbindelse med Forsvarskommandoens introduktionsdage, hvor nye chefer og sagsbehandlere deltager, afholdt fire moduler vedrørende god forvaltning og aktindsigt. Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende. <u>Vedrørende behandling af aktindsigtsager og herunder svartider i Forsvarskommandoen:</u> Forsvarskommandoen har i 2023 afgjort 184 aktindsigtsanmodninger, hvoraf 139 er besvaret inden for den fastsatte frist på syv arbejdsdage. Dette er en målopfyldelse på knap 76%. 23 sager er besvaret inden for de i loven fastsatte 14 arbejdsdage fsva. sager med stor kompleksitet og/eller omfang. En del af disse sager har ligeledes været i høring ved eksterne myndigheder. Alene én aktindsigtsanmodning er besvaret efter 40 arbejdsdage, hvilket er knap 0,6% af afgørelserne. Sagens omfang samt høringer hos eksterne myndigheder muliggjorde ikke, at der kunne træffes endelig afgørelse inden for 40 arbejdsdage. Der er modtaget 12 klager over afgørelserne, og én af disse er blevet tilbagevist til fornyet behandling. Delmålets resultat vurderes at være mindre tilfredsstillende.	

Vedrørende klager:

Forsvarskommandoen har i 2023 modtaget 12 klager over aktindsigtsafgørelser. Klagerne er videresendt til Forsvarsministeriet, som er Forsvarskommandoens rekursmyndighed. Forsvarskommandoen har fået hjemvist én af de 12 klager over aktindsigtsafgørelser fra Forsvarsministeriet, hvilket svarer til ca. 8% af det samlede antal klager. Forsvarsministeriets hjemvisning begrundes alene i, at Forsvarskommandoen vurderede ét eksternt dokument som internt, og derfor fejlagtigt undtog dokumentet fra retten til aktindsigt, jf. OFL § 23. Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.

Det vurderes, at det samlede resultat for mål 4 er tilfredsstillende.

Det var en stor og kompleks opgave, da instruktører fra Forsvaret, primært fra 1. Artilleriafdeling, med meget kort varsel og under stort tidspres uddannede ukrainske soldater i 2023 i at bruge det danske artillerisystem Caesar, som Danmark donerede til Ukraine. Nu er både artilleripjecer og ukrainere i Ukraine for at forsvare deres hjemland.

Mål 5: Styrkelse af cyber- og informationssikkerheden

Det er målet at styrke cyber- og informations-sikkerheden i Forsvaret.

Opnåelsen af målet vil blive vurderet ud fra om:

- Forsvarets modenhed øges med 0,8 point, jf. Digitaliseringsstyrelsens modenhedsmåling i 2023.
- Tildelt økonomi fra F43 cyberpuljen har fået afløb ved Forsvarets niveau II myndigheder og tiltag er implementeret, herunder:
 - ESDH implementeret for HEMNET,
 - teknikere til redundante forbindelser er ansat ved Flyvevåbnet,
 - forskere på cyberområdet ansat ved Forsvarsakademiet,
 - Cyberspace sagsbehandlere ansat ved Operationsstaben.
- Sikkerhedstilstanden for de vigtigste samfunds-kritiske og forretningskritiske systemer er kendt.

Målopfyldelse

Tilfredsstillende

Aktiviteter og resultater:

Vedrørende Forsvarets modenhed:

Forsvarets modenhed er øget med 0,8 point, jf. Digitaliseringsstyrelsens modenhedsmåling i 2023. Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.

Vedrørende tildelt økonomi:

Tildelt økonomi fra F43 cyberpuljen har fået afløb ved Forsvarets styringsniveau II kommandoer og tiltaget er delvist implementeret, herunder:

- Elektronisk sags- og dokumenthåndtering (ESDH) implementeret for Forsvarets Hemmelige Netværk også benævnt HEMNET er ikke iværksat grundet begrænsninger på IT-kapacitet i koncernen.
- Teknikere til redundante forbindelser er ansat ved Flyvevåbnet, om end der er én ledig stilling ved udgangen af 2023.
- De planlagte forskere til cyberområdet er ansat ved Forsvarsakademiet.
- Cyberspace sagsbehandlere er nu ansat ved Operationsstaben og én stilling er konverteret til chefstilling på M401 niveauet.

Vedrørende sikkerhedstilstanden:

- Sikkerhedstilstanden for de vigtigste samfunds-kritiske og forretningskritiske systemer er kendt i forhold til de rapporteringer, der er foretaget til Forsvarets Efterretningstjenestes Center for Cybersikkerhed og til Digitaliseringsstyrelsen. Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.

Det vurderes, at det samlede resultat for mål 5 er tilfredsstillende.

Området er yderligere uddybet under punkt i 2.4.

Mål 6: Internationale beredskaber og operationer	
Det er målet, at Forsvaret opstiller bidrag til de pålagte beredskaber i rammen af NATO og allierede, udsender planlagte styrkebidrag samt opstiller og udsender bidrag til eventuelle nye behov opstået igennem året, herunder bidrag til uddannelse af ukrainske soldater. Et særligt fokus i 2023 vil være støtte til Ukraine, og fokus på optagelsen af Finland og Sverige i NATO. Herudover er målet at bidrage til udviklingen af regionale beredskabs- og forsvarsplaner særligt i rammen af NATO Opnåelsen af målet vil blive vurderet ud fra, om følgende er blevet opfyldt, såfremt der er givet et politisk beslutningsgrundlag og bemyndigelse: • Pålagte beredskaber er opfyldt, og at enheder er blevet indsat rettidigt med den nødvendige logistiske understøttelse. • Fornøden planlægning og forberedelse af støtte til Ukraine, herunder træning af ukrainske soldater og eksekvering af donationer i form af materiel og udstyr. • Det operative samarbejde med de nordiske lande er udbygget og relevante øvelsesaktiviteter er blevet understøttet.	Målopfyldelse Tilfredsstillende
<i>Aktiviteter og resultater:</i> <u>Vedrørende beredskaber og indsættelser:</u> Operationsstabten, herunder Værnsfælleskommandoerne, Specialoperationskommandoen og Arktisk Kommando, har som de taktisk indsættende kommandoer, indsat styrker i en række internationale operationer jf. Operationsstabens Handlingsprogram for 2023. Danmark har i 2023 haft tilmeldt relevante kapaciteter på NATO Readiness Initiative (NRI) og NATO Reaction Force (NRF) beredskaber. NATO har forhøjet beredskaberne for C-130J på Very High Readiness Joint Task Force (VJTF)-beredskab samt fregat på Initial Follow on Force Group (IFFG)-beredskab. Danmark har i 2023 honoreret det forhøjede beredskab med begge kapaciteter. Fregatten Niels Juel har i 2023 gennemført to indsættelser i NATO Standing Naval Forces, VJTF. Begge indsættelser var planlagt i den nordlige gruppe, TG441.01. Grundet konflikten mellem Israel og Hamas forlagde fregatten i sidste halvdel af sin anden deployering fra TG441.01 til TG441.02 i Middelhavet med henblik på at kunne bistå en eventuel evakuering. Beredskabet for den danske kampbataljon var jf. aftale med NATO suspenderet i perioden januar til juni, da kampbataljonen i denne periode var udsendt som en del af NATO's Forsvarsplan i Letland under den lettiske mekaniserede infanteribrigade. Efter hjemkomst genindtrådte kampbataljonen på beredskab og Danmark honorerede således beredskabet i den resterende del af 2023.	

Danmark trak enhedsbidraget i Estland hjem som planlagt i marts 2023 grundet ønsket om fremover at lægge tyngde med den landmilitære styrkeindsættelse i Letland. Danmark var herefter repræsenteret med et stabsbidrag, der blev trukket hjem i september. Operationsstaben har som følge af krisen i Ukraine fortsat arbejdet med at foretage justeringer af Forsvarets beredskaber og omdisponering af enheder fra internationale - og nationale operationer til nationalt og regionalt fokus. Dette har bl.a. resulteret i beslutning om hjemtagelse af dele af enhedsbidragene til NATO Mission Iraq og Operation Inherent Resolve.

Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.

Vedrørende støtte til Ukraine:

Forsvaret har i 2023 eksekveret en lang række donations-/uddannelsesaktiviteter til Ukraine, hvor Danmark har været involveret alene eller med partnere. Heraf indgår bl.a. projektet relateret til artillerisystemet Caesar, F-16, samt det fælles projekt med Tyskland og Nederlandene relateret til kampvogn Leopard 1A5. En lang række af projekterne, herunder for eksempel Leopard 1A5-projektet og befalingsmandsuddannelsen, har været tilmeldt European Union Military Assistance Mission (EUMAM). Forsvaret udsendte i 2023 en stabsofficer til EUMAM, hvilket planlægningsmæssigt har fremmet koordinering.

Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.

Vedrørende samarbejde med de nordiske lande:

Der er i 2023 gennemført adskillige aktiviteter med henblik på at styrke det operative samarbejde mellem de nordiske lande. Der har således været dansk deltagelse på den svenske øvelse AURORA, den norske øvelse ARCTIC CHALLENGE, ligesom der er gennemført flere aktiviteter med træning mellem danske og svenske kampfly. Endelig er der indledt sonderinger med Norge, Sverige og Finland relateret til mulige samarbejdsrelationer om opstilling af bidrag i regi af de Forenede Nationer (FN).

Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.

Det vurderes, at det samlede resultat for mål 6 er tilfredsstillende.

Soldater fra XIII lette infanteribataljon fra Slesvigske Fodregiment på øvelse november 2023.

Mål 7: Nationale beredskaber og operationer	
Det er målet, at Forsvaret fastholder fokus på nationale opgaver inklusive beredskaber og operationer, herunder at fortsætte det aktive arbejde med nationale beredskabs- og forsvarsplaner samt styrke det nordiske samarbejde i rammen af NATO. Dette i relation til den nationale forsvarsopgave og de forligsbestemte opgaver, så Forsvaret opstiller de pålagte beredskaber og indsætter de nødvendige styrker til at løse opgaverne. Opnåelsen af målet vil blive vurderet ud fra: • Om pålagte beredskaber er opfyldt, og at enheder er blevet indsat rettidigt med den nødvendige logistiske understøttelse, • Der er gennemført uddannelse af træningsbidrag i Danmark, jf. den politiske ambition, • Beredskabs- og forsvarsplaner er opdateret og udviklet, jf. den sikkerhedspolitiske situation, • Der er opstillet militære muligheder for fremtidige substantielle bidrag til NATO's nye styrkemodel, herunder til NATO's nye reaktionsstyrke. •	Målopfyldelse Tilfredsstillende
<i>Aktiviteter og resultater:</i> <u>Vedrørende beredskaber:</u> Operationsstaben samt værn og kommandoer har i 2023 været indsat i den nationale opgaveløsning og opretholdt pålagte beredskaber i overensstemmelse med Operationsstabens Handlingsprogram for 2023. I den sammenhæng skal det bemærkes, at objektsikring af udvalgte lokaliteter i København fra december 2023 er blevet varetaget af Forsvaret som bistand til Rigspolitiet. De luft- og sømilitære beredskaber samt redningsberedskabet er varetaget gennem hele 2023, og er blevet løst på trods af lejlighedsvis udfald på materielsiden. Kritisk udfald er blevet håndteret fortrinsvist ved anvendelse af alternative kapaciteter. I Arktis har der lejlighedsvis været materieludfald i relation til inspektionsfartøjerne. Det har på trods af disse udfald dog været muligt at løse de pålagte operative opgaver med få begrænsninger. Grundet vedligeholdelsesmæssige udfordringer på visse af Forsvarets fly, har begrænsninger i stelrådigheden medført periodemæssige udfald. Problemet har været særligt udtalt i enkelte måneder af 2023, men der ses dog en bedring i stelrådigheden siden 2022. Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende. <u>Vedrørende Uddannelse af træningsbidrag (til støtte for Ukraine):</u> Forsvaret har i 2023 gennemført en række forskellige uddannelsesaktiviteter af ukrainsk personel i forbindelse med støtte til Ukraine, herunder inden for bl.a. befalingsmandsuddannelse, minerydning, artilleriuddannelse og F16-relateret uddannelse. Det vurderes, at Forsvarets uddannelse af træningsbidrag ligger inden for den politiske ambition. Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.	

Vedrørende planer:

Operationsstaben har igennem hele 2023 løbende udviklet egne interne militære planer med henblik på at sikre en så høj grad af synkronisering med NATO regionale planer i såvel Arktisk og Nordatlanten som i Danmarks nærområde med tyngde omkring Østersøen. Ligeledes er det nordiske samarbejde i rammen af Nordic Defence Concept iværksat med det formål at synkronisere planer samt udvikle muligheder for gensidig militær støtte på tværs af nationerne.

Forsvarets samlede beredskabsplan er under revidering som en del af Beredskabsstyrelsens samlede revidering af statens beredskabsplaner. Der forefindes endvidere en række andre tematiske beredskabsplaner, som revideres med jævne mellemrum.

Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.

Vedrørende opstilling af militære muligheder:

Danmark har tilmeldt kapaciteter til NATO's nye styrkemodel (NATO Force Model – NFM). Medio 2024 erstatter NFM den nuværende beredskabsmodel NATO Readiness Initiative (NRI) og NATO Reaction Force (NRF). Tilmelding til NFM overstiger de tidligere års tilmelding til både NRI og NRF. De danske tilmeldinger indgår som kapaciteter i NATO forsvarsplaner.

Delmålets resultat vurderes at være tilfredsstillende.

Det vurderes, at det samlede resultat for mål 7 er tilfredsstillende.

Handlebane under skarpskydningsøvelsen for ukrainske soldater i Storbritannien.

2.4. Målrapporteringens 2. del – uddybende analyser og vurderinger

Forsvarskommandoen vil herunder redegøre uddybende for fire mål:

Mål 1: En stærk forberedelse mod implementering af nyt forsvarsforlig.

Mål 2: En bæredygtig udvikling.

Mål 3: Forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd.

Mål 5: Styrkelse af cyber- og informationssikkerheden.

Mål 1: En stærk forberedelse mod implementering af nyt forsvarsforlig

Forsvaret kan med udgangen af 2023 fremvise konkrete og realistiske planer for opretholdelsen af eksisterende kapaciteter, herunder genopbygning efter donation af materiel samt for færdigimplementering af nogle af de forsinkede forligsinitiativer.

Med baggrund i Genopretningsplanen af Forsvarets Fundament igangsatte Forsvaret eftersynkronisering af projekter på materiel-, IT-, etablisements- og personelområdet. Dette danner grundlag for at videreføre Forsvarets eksisterende kapaciteter og implementere de resterende relevante forsinkede forligsinitiativer ift. Forsvarsforlig 2024-2033, idet der skal gennemføres yderligere analyser inden for etablerement og IT.

Etableringen af 3. kampvognseskadron er gennemført efter planen med henblik på at kunne klargøre eskadronen til indsættelse eller beredskab i løbet af 2024 og en forventet tilmelding til NATO Readiness Initiative (NRI) i 2025. Etablisement og de nødvendige faciliteter til eskadronen er færdigetableret og er ibrugtaget.

Etableringen af 3. Opklaringseskadron blev forsinket på grund af etablisementsprojektet, hvormed opbygning af personel ikke kunne ske som planlagt. Forsvarskommandoen vurderer, at der er ændringer i det operative behov for 3. opklaringseskadron, som ikke er en del af 1. brigade. I forbindelse med de konstaterede forsinkelser har Forsvarskommandoen oprettet opklaringsenheder i 1. brigades kampbataljoner. Opklarings-kapaciteten indgår derfor i analysen om brigaden til brug for kommende forligsforhandlinger til delaftaler i Forsvarsforliget 2024-2033. Den tidligere plan for etablering af 3. opklaringseskadron, som fortsat er afhængig af etablisementsprojektets færdiggørelse, kan dog fremvises. Såfremt det besluttet i kommende delaftaler at tilføre ressourcer til etablering af en 3. opklaringseskadron kan den oprindelige plan opdateres i henhold til nye tidsplaner og finansieringer. Denne del vurderes mindre tilfredsstillende opnået.

Etableringen af 3. Lette Infanterikompagni følger planen for opbygning, såfremt etablisementsprojektet ikke forsinkes yderligere. Der er få udeståender i form af køretøjer, hvor anskaffelsen er sat i bero, indtil der er truffet beslutning om Hærens generelle udvikling i regi af Forsvarsforlig 2024-2033. Delmålet vurderes tilfredsstillende opnået, idet der kan fremvises en konkret plan for opbygning.

Etableringen af luftværnskapaciteten indgår i første delaftale i Forsvarsforlig 2024-2033. Hermed er det besluttet at etablere en fuld meget kortrækkende luftværnskapacitet til brigaden, hvor med initialkapaciteten, som blev udskudt i Forsvarsforliget 2018-2033 bliver etableret og finansieret. Den konkrete plan for opbygning af kapaciteten er under konsolidering i forbindelse med arbejdet vedr. implementeringsplaner for initiativer indeholdt i første delaftale. Delmålet vurderes tilfredsstillende nået, idet Forsvarskommandoen har et oplæg til implementeringsplan for kapaciteten, som er udgangspunkt for det samlede implementeringsarbejde.

Opnåelsen af øget rådighed for C130J er udfordret af et forsinket etablisementsprojekt, som skal færdiggøres, inden personellet kan opbygges yderligere. Der er desuden uforudsete udfordringer ift. øget

behov for vedligehold på C130J, som udfordrer forøgelsen af flyvetimer. Der er ingen ændringer i planen for opbygning af kapaciteten ud over forsinkelser i tid pga. etablisementsprojektets forsinkelse. Delmålet vurderes tilfredsstillende opfyldt, idet der kan fremvises en konkret plan for opbygning, som dog er afhængig af etablisementsprojektets færdiggørelse.

Anti-ubådskapaciteten forventes fortsat færdigimplementeret i 2029. På skibssiden skal udbuddet på Towed Array Sonar (TAS) færdiggøres før, den videre implementering kan fortsættes. Såfremt udbuddet ikke bliver forsinket yderligere, forventes Full Operational Capability (FOC) i 2029. På luftsiden forløber projektet efter planen, men kan blive forsinket af etablisementsprojekt i Karup samt udfordringer med fastholdelse af personel. Yderligere mitigering af udfordringerne afhænger af beslutninger i Forsvarsforlig 2024-2033. Delmålet vurderes tilfredsstillende opfyldt, idet der kan fremvises en konkret plan for opbygning, som dog er afhængig af etablisementsprojektets færdiggørelse samt tilfredsstillende fastholdelse af personellet.

Færdigimplementeringen af 1. Brigade som helhed afhænger af beslutninger i Forsvarsforlig 2024-2033, og der kan ikke laves konkrete planer før de politiske forhandlinger er færdige. Delmålet vurderes mindre tilfredsstillende opnået.

Det er vurderingen, at målet er mindre tilfredsstillende. Dette skyldes dog primært, at der fortsat pågår politiske forhandlinger, der har indflydelse på udarbejdelsen af de konkrete planer og færdigimplementeringen. Når planerne for Forsvarsforlig 2024-2033 udmøntes, forventes Genopretningen af Forsvarets Fundament at sikre opretholdelsen af eksisterende kapaciteter, ligesom forsinkede forligsinitiativer, som ikke er afhængige af nye politiske beslutninger, forventes at forløbe efter konkrete opdaterede planer.

Forsvaret træner evnen til at redde civile under katastrofer i Arktis som en del af beredskabsøvelsen Arctic Light 2023.

Mål 2: En bæredygtig udvikling

I årets løb er der med en række af fremmende aktiviteter sket en positiv videreudvikling af havmiljøvogterordningen. I det fortsatte arbejde på området vil samarbejdsaftalens indhold og anvendelighed kontinuerligt blive vurderet, og ved behov vil der blive udarbejdet en opdatering.

Implementering af køreruddannelse for Hærkommandoens underlagte myndigheder er blevet forsinket og er dermed ikke afsluttet i 2023. Målsætningen er nu, at alt nuværende personel ved Tung Transportkompagni har gennemført køreruddannelse inden udgangen af 2024. Efter 2024 vil enheden have fokus på at uddanne nyt personel, der tilgår.

Implementering af indsatserne er afstemt med tidsplanen, som er defineret i Forsvarsministeriets Grønne Handleplan 2021-2025.

Mandag den 11. september 2023 modtog Arktisk Kommando en meddelelse om, at krydstogtskibet Ocean Explorer var grundstødt i Alpefjord i Nordøstgrønland, og at skibet ikke umiddelbart var i stand til at komme fri ved egen hjælp. Skibe fra Arktisk Kommando blev sendt til fjorden, og personel fra Slædepatruljen Sirius var ombord på skibet for at få et indtryk af situationen.

Mål 3: Forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd

Gennemførelsesgrad

Opgørelse af årets resultater er sket ved en kvalificeret måling baseret på statistik fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse. Gennemførelsesprocenten fluktuerer i løbet af året og er stærkt påvirket af personelvan-dringer mellem styrelser, udnævnelser/nyansættelser og ikke mindst af forsinkelser i registrering af gennem-førte forløb.

Det bemærkes, at der med måling af gennemførelsesprocenter er tale om øjebliksbilleder, som er forbundet med forbehold. Et antal medarbejdere har i 2023 forladt Forsvarskommandoens myndighedsområde, hvilket betyder, at deres gennemførelser ikke figurerer på øjebliksbilledet ved årets udgang. På trods af disse fakto-rer, som påvirker gennemførelsesgraden negativt, viser opgørelsen, at mere end 90% af det rådige personel i M/C 300 og M/C400 gruppen har gennemført træningen. På den baggrund vurderes resultatet tilfredsstil-lende.

Integrering i Forsvarets uddannelser

Indsatsen til forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd har flerårigt sigte og styrkes gennem en integration af emnet i Forsvarets grund- og efteruddannelser. De iværksatte justeringer af studieordninger og uddannelsesbeskrivelser er færdiggjort ved udgangen af 2023.

Integrationen af emnet ved Forsvarets uddannelser skal være færdiggjort inden udgangen af 2025, og 25% målsætningen i mål- og resultatplanen for 2023 følger en lineær kurve mod 100% inden udgangen af 2025.

Langsigtet fokus

Forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd er en flerårig indsats mod en kulturforandring. Indsatsen blev intensiveret i 2023, og den del som vedrører træning i forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd fortsætter i sin nuværende form indtil første kvartal 2025. Herfra vil træningen være indbygget i Forsvarets uddannelser og derved modtager medarbejdere træningen, inden de påbegynder deres tjeneste på det re-spektive niveau i Forsvaret.

Samlet set vurderes målopfyldelsen for mål 3 som tilfredsstillende.

Mål 5: Styrkelse af cyber- og informationssikkerheden

Forsvarets ledelsessystem for cyber- og informationssikkerhed er udbygget og inkluderer nu alle væsentlige aspekter, der sikrer efterlevelse af kravene i modenhedsmålingen og dermed fundamentet for modenhedsløft. Forsvaret har på nuværende tidspunkt løftet modenheden 0,8 point. Processer, værktøjer og planlægningen, der skal løfte modenheden yderligere til at indfri målsætningen, er på plads og igangsat. Aktiviteterne forventes afsluttet planmæssigt ved årets udgang.

To af delinitiativerne i F43 er pr. udgangen af 2023 afsluttet i regi af forligsstatusrapportering. De to igangværende initiativer er forsinket og påvirket af udefrakommende faktorer.

Elektronisk sags- og dokumenthåndtering (ESDH) på klassificerede systemer og netværk er blevet forsinket, idet der er igangsat en rebalancering af koncernens IT-udviklingsporteføljens mellem-kategori, som projektet indgår i. Forsvarskommandoen havde tildelt projektet høj prioritet ("top-kategori"). Projektet vil tidligst kunne genstartes i Q3 2024. Projektstyrgruppen er under nedsættelse, hvor styregruppeformanden (Forsvarskommandoen) og seniorleverandøren (Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse) er udpeget.

I relation til "redundante forbindelser" er et sæt kommunikationsudstyr modtaget og testet i forbindelse med øvelse Bold Quest i Oksbøl. Yderligere sæt er endnu ikke modtaget, hvormed implementering forsinkes. Der er afsat lønramme til ansættelse af tre medarbejdere ved Air Control Wing i Flyvevåbnet og ved årets afslutning var der ansat en ud af tre.

Alle stillinger på cyberområdet ved Forsvarsakademiet er bemandet. Initiativet om uddannelse, forskning og videndeling er implementeret som tiltænkt. Implementeringen er fuldstændt, når awareness- og security modulet implementeres fra Q1/2024, samt når cyberhandlebanen kan tages i brug medio 2024.

Koncernen har fortsat arbejdet med akkrediteringer, egenkontrol og sikkerhedstekniske undersøgelser. Den generelle sikkerhedstilstand rapporteres løbende til Forsvarets Ledelse. Der er desuden gennemført aktiviteter, der har skabt større kendskab til den aktuelle cybersikkerhedstilstand for samfundskritiske og operative kritiske systemer.

Resultatet er på den baggrund tilfredsstillende.

Værtsnationsstøtte til udenlandske enheder, der skal igennem Danmark, på vej mod Østeuropa er blevet en stadig vigtigere opgave for Forsvaret. Her ankommer amerikansk materiel til havnen i Aarhus i januar 2023.

2.5. Forventninger til det kommende år

Udgangen af 2023 har budt på flere begivenheder, der understreger den virkelighed, verden befinder sig i, og hvor der i Europa ses en stigende usikkerhed, og befolkninger og demokratier er under pres. Det viser med stor tydelighed behovet for et robust, moderne og tidssvarende forsvar.

2024 forventes at blive et komplekst år, hvor særligt implementeringen af forsvarsforliget og genopretningsplanen vil blive væsentlig.

2024 forventes desuden at blive et år, hvor der vil være høj fokus på de fortsatte nationale og internationale beredskaber og aktiviteter. Støtten til Ukraine forventes også at blive prioriteret højt i 2024, og det vil derfor kræve en væsentlig indsats fra Forsvaret.

Hovedmotoren på Esbern Snare efterses af fremdrivningsværksted under Vedligeholdelsesområde Frederikshavn.

3. Regnskab

3.1. Anvendt regnskabspraksis

Forsvarskommandoen er regnskabsmæssigt ikke en selvstændig virksomhed, der skal aflægge selvstændig årsrapport. Regnskabet for Forsvarskommandoen er således indeholdt i regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. Forsvarskommandoens aktiver og passiver indeholdes derfor i én samlet balance for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80 og afrapporteres i den samlede årsrapport for denne virksomhed, der omfatter følgende styrelser: Forsvarskommandoen, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Regnskabet i denne årsberetning består alene af et udgiftsbaseret driftsregnskab og tilhørende noter og skal derfor ses som et uddrag af det samlede regnskab for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. I forhold til opgørelsen af generelle fællesomkostninger henvises der til den for styrelsen gældende regnskabsinstruks. Regnskabet omfatter alene de hovedkonti, som Forsvarskommandoen er ansvarlig for, jf. ledelsespåtegningen.

Regnskabet for Forsvarskommandoen er udarbejdet i overensstemmelse med statens udgiftsbaserede regnskabsprincipper, idet alle bevillinger er udgiftsbaserede, samt de nærmere retningslinjer herfor i regnskabsbekendtgørelsen, finansloven og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning (ØAV). De nævnte principper fraviges dog på et enkelt område, idet forskudsbetalinger til leverandører vedrørende levering af materiel mv. på flerårige kontrakter indregnes og udgiftsføres i bevillingsregnskabet på betalingstidspunktet i henhold til tekstanmærkning på finansloven. Den ved udarbejdelsen af regnskabet anvendte regnskabspraksis, herunder afvigelsen fra gældende regler, svarer til den praksis, der er anvendt ved udarbejdelsen af regnskabet for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80. For nærmere beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis henvises derfor til beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i årsrapporten for 2023 for virksomheden med CVR-nr. 16 28 71 80.

F-35 kampfly på rundtur i Danmark på Flyvevåbnets fødselsdag.

3.7. Bevillingsregnskab

Tabel 3.7.1. Bevillingsregnskab

Hovedkonto	Navn	Bevillings- type	(Mio.kr.)	Bevilling	Regnskab	Afvigelse	Videre- førelse Ultimo
Drift							
12.23.01	Forsvarsstaben	Driftsbev.	Udgifter	833,5	857,4	-23,9	0,7
			Indtægter	-6,0	-9,9	3,9	
12.23.02	Hæren	Driftsbev.	Udgifter	3.486,6	3.569,1	-82,5	-7,4
			Indtægter	-49,8	-59,3	9,5	
12.23.03	Søværnet	Driftsbev.	Udgifter	1.431,8	1.429,2	2,6	9,6
			Indtægter	-43,0	-43,0	0,0	
12.23.04	Flyvevåbnet	Driftsbev.	Udgifter	2.523,3	2.419,9	103,4	44,3
			Indtægter	-733,7	-674,0	-59,7	
12.23.05	Arktisk Kommando	Driftsbev.	Udgifter	164,3	153,0	11,3	13,1
			Indtægter	-8,4	-8,4	0,0	
12.23.06	Specialoperations- kommandoen	Driftsbev.	Udgifter	304,3	303,5	0,8	19,3
			Indtægter	-1,2	-5,5	4,3	
12.23.07	Forsvarets Vedlige- holdelsestjeneste	Driftsbev.	Udgifter	761,1	762,2	-1,1	11,0
			Indtægter	-1,0	-1,0	0,0	
12.23.20	Forsvarsakademiet	Driftsbev.	Udgifter	548,5	553,3	-4,8	5,7
			Indtægter	-13,6	-10,5	-3,1	
12.23.21	Forsvarets Sanitetskommando	Driftsbev.	Udgifter	174,4	169,4	5,0	16,0
			Indtægter	-0,1	-0,1	0,0	
Administrerede ordninger							
12.23.50	Administrerede bøder	Anden bev.	Indtægter	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabel 3.7.1. viser bevillingsregnskabet for finanslovkonti under Forsvarskommandoen.

§12.23.01: Merforbruget kan overvejende henføres til en overudmøntning af midler til øvrige hovedkonti under Forsvarskommandoen for at opnå den mest effektive anvendelse af de økonomiske rammer. Forventning var, at overudmøntningen ville kunne inddækkes af senere udfald. Dette skete dog ikke grundet et generelt højere aktivitetsniveau end forudsat.

§12.23.02: Merforbruget skyldes overvejende, at Hæren ved en fejl ikke har fået tildelt midler fra Ukraine-fonden til dækning af udgifter til træningsbidrag. Det faktiske forbrug er afholdt i overensstemmelse med intentionen i relevant aktstykke.

§12.23.04: Mindreforbruget kan overvejende henføres til omflytning af bevilling på tillægsbevillingslov-forslaget, der skal sikre tilstrækkelig bevilling på de enkelte hovedkonti til at imødegå et eventuelt uforudset forbrug i slutningen af året. Omflytningen er sket som led i den almindelige rebudgettering, hvor kontoen er tilført bevilling, idet der også er taget hensyn til opsparingen på hovedkontoen primo året.

§12.23.05: Mindreforbruget kan overvejende henføres til omflytning af bevilling på tillægsbevillingslov-forslaget, der skal sikre tilstrækkelig bevilling på de enkelte hovedkonti til at imødegå et eventuelt uforudset forbrug i slutningen af året. Omflytningen er sket som led i den almindelige rebudgettering, hvor kontoen er tilført bevilling, idet der også er taget hensyn til opsparingen på hovedkontoen primo året.

§12.23.20: Merforbruget skyldes, at FAK ved en fejl ikke har fået tildelt midler fra Ukraine-fonden til dækning af udgifter til træningsbidrag. Det faktiske forbrug er afholdt i overensstemmelse med intentionen i relevant aktstykke.

Tabel 3.7.2. Regnskabs- og budgetspekifikation (mio.kr.)

§ Konti på finansloven	Regnskab 2023	Budget 2024 ¹
Nettoudgift	9.405,2	9.636,3
Udgift		
16. Husleje, leje af arealer, leasing	52,3	
17. Internt statsligt køb af varer og tjenester	36,9	
18. Lønninger / personaleomkostninger	8.149,2	8.476,9
19. Fradrag for anlægsløn	0,0	
22. Andre ordinære driftsomkostninger	1.989,7	1.826,9
26. Finansielle omkostninger	0,6	
41. Overførselsudgifter til EU og øvrige udland	0,0	
43. Interne statslige overførselsudgifter	13,6	
44. Tilskud til personer	0,8	
46. Tilskud til anden virksomhed	1,4	
50. Immaterielle anlægsaktiver	0,0	
51. Materielle anlægsaktiver	0,0	
61. Tilgodehavender	-27,7	
Indtægt		
11. Salg af varer	-739,6	-667,5
12. Internt statsligt salg af varer og tjenester	-19,6	
21. Andre driftsindtægter	-9,1	
25. Finansielle indtægter	0,0	
30. Skatter og afgifter	-3,3	
31. Overførselsindtægter fra EU	-40,2	
33. Interne statslige overførselsindtægter	0,0	

Anmærkning: Der forekommer afrundingsdifferencer i tabellen.

¹Budget 2024 er gældende grundbudget som indtastet i SKS og indrapporteret til Finansministeriet.

Forsvarskommandoen

Holmens Kanal 9
1060 København K

Telefon: +45 7284 0000
E-mail: fok@mil.dk
www.forsvaret.dk

EAN: 5798000201507
CVR:16 28 71 80
